

Ustvarjanje novih delovnih mest

V prejšnji številki smo objavili članek »Nova delovna mesta«, v katerem smo opozorili na težnjo po povečanju števila začasnih nezaposlenih in opisali nekatere praktične rešitve. V tej številki objavljamo nekatere ugotovitve iz Slovenije, Čačka, Titovega Užica in Slavonskega Broda. »Naša skupnost« bo tudi v prihodnje objavljala gradivo o akcijah in izkušnjah pri reševanju tega problema.

Povečano število zaposlenih v Sloveniji

Od januarja do aprila letos so gospodarske organizacije in ustanove v Sloveniji zaposlile 23.795 novih delavcev in uslužbencev. Hkrati je bilo 10.299 odpovedi, tako da znaša število nanovo sprejetih delavcev in uslužbencev 13.496. Po evidenci republiškega zavoda za socialno zavarovanje se je število aktivnih zavarovancev v istem razdobju povečalo za 16.580 oseb.

To povečanje števila zaposlenih je precej večje, kakor določa plan. Planirano je namreč bilo, da se bo letos število zaposlenih povečalo za 2500 do 3000 ljudi. Pri tem je treba upoštevati, da podjetja in ustanove še iščejo nove delavce in uslužbence, to je, da njihove potrebe še niso krite.

Po podatkih službe za posredovanje dela je bilo ob koncu aprila v Sloveniji 8020 začasnih nezaposlenih (2212 moških in 5808 žensk). Zahteve podjetij in ustanov so v večini primerov temeljile na določenih kvalifikacijah, zaradi česar ni bilo mogoče vseh začasnih nezaposlenih takoj zaposliti. Razen tega je posebno med nezaposlenimi moškimi veliko invalidov in za delo premalo sposobnih oseb. A prav zaradi neustreznih kvalifikacij in invalidnosti je ostalo konec aprila 1827 delovnih mest nezasedenih.

Pripomniti je treba, da ima pri ustvarjanju problema nezaposlenih pomemben delež tudi stanovanjski sklad. To že zato, ker onemogoča analitično oceno ugotovljeno in koristno prelivanje delovne sile iz ene gospodarske organizacije v drugo oziroma sprejemanje novih delavcev in vajencev.

Od 23. marca do 15. maja letos je 325 podjetij in ustanov v Sloveniji iskalo 5865 novih delavcev in uslužbencev, na razpolago pa so imeli le 1452 samskih stanovanj pretežno v barakah gradbenih podjetij in tri družinska stanovanja. Znano pa je, da so številni delavci in uslužbenci zaradi pomanjkanja stanovanj prisiljeni opravljati dela, ki ne ustrezajo njihovim strokovnim kvalifikacijam:

Kljub takemu stanju pa je treba ugotoviti, da vprašanje začasnih nezaposlenih v Sloveniji v primerjavi z jugoslovanskim povprečjem ni tako resno: v razmerju do skupnega števila prebivalcev te republike znaša število nezaposlenih le 0,52 odstotka, v razmerju do števila zaposlenih pa 2 odstotka. Lahko pripomnimo še to, da je število nezaposlenih v razmerju do lanskega leta manjše za skoraj 2000.

J. Debeljak

Čačak:

MAJHNE MOŽNOSTI

Biro za posredovanje dela občinskega ljudskega odbora v Čačku vodi posredovanje za bivši ljubškotrnovski in dragačevski okraj. Konec maja je bilo na tem področju 1594 začasnih nezaposlenih oseb. Možnosti, da bi rešili vprašanje zaposlenosti, niso, kakor vsaj poudarjajo v biroju, posebno velike in jih bo težavno povečati brez investicij. To se posebno nanaša na že tako majhno industrijo. Vojna industrija »Sloboda« bi lahko z določenim povečanjem zmogljivosti za široko potrošno zaposlila približno sto ljudi, toda za povečanje proizvodnje so potrebne nove investicije. Enak primer je pri elektromontažnem podjetju »Cere« in pri tovarni raznega orodja, medtem ko bo tovarna papirja v kratkem dobila kredit in bo mogla zaposliti več desetih žensk.

Nekaj novih delavcev je v zadnjem času sprejel rudnik magnezita v Brdjanah kakor tudi premogovniki na področju okraja. Zaradi pomanjkanja stanovanj pa zaposlujejo rudniki predvsem domačine.

Kakor poudarjajo v občinskem biroju, pa je zaposlitev žensk in mater najtežja zadeva. Poskus, da bi s podporo ženske organizacije organizirali nekatere uslužnostne delavnice, je dal več kakor skromen rezultat. Organizirali so samo delavnico za krojenje in šivanje, njene usluge pa so drage in tako nimajo veliko dela. Nekaj možnosti za zaposlitev žensk je v

kmetijstvu: kmetijske organizacije od časa do časa sprejemajo delovno silo, vendar ker traja delovni čas 10 ur in je običajno razdeljen na dva dela, se ženske nerade odločijo za zaposlitev, ker jim v tem primeru ostane le malo časa za gospodinjstva dela.

Slavonski Brod:

DOBER ZAČETEK

Ljudski odbor okraja Slavonski Brod je že lani priporočil gospodarskim organizacijam, naj razmislijo o možnosti za otvorenje raznih uslužnostnih delavnic obrtne dejavnosti kakor tudi za razširitev in racionalnejšo uporabljanje že obratujočih zmogljivosti. S podporo aktivnega delovanja družbenih in političnih organizacij je ta poziv že dal prve rezultate. Podjetje »Slavonski partizan« je povečalo nekatere obrate in zaposlilo še 50 delavcev. Podjetje »Svetlost« iz Lužana je prav tako zaposlilo približno 50 delavcev v konoplarni in obratu za izdelavo zemeljskih barv.

Dober uspeh v ustvarjanju možnosti za zaposlitev začasnih nezaposlenih so dosegli ljudski odbori občin Slavonski Samac in Brodski Stupnik. V Samcu so organizirali obrtno zadrugo, ki se ukvarja z vsemi vrstami gradbene dejavnosti.

To pa še vedno ni dovolj, ker išče prek biroja za posredovanje dela v slavonskobrodskem okraju zaposlitev še vedno približno 1000 moških in 800 žensk. Del teh delavcev bo zaposlila tiskarna »Plamen« v Slavonskem Brodu, ki organizira nov obrat. V kratkem bo začela v Brodu delati ženska šiviljska delavnica, ki bo zaposlila približno 30 delavk. S povečanjem zmogljivosti bo zaposlila več desetih delavcev tudi ščetarska delavnica »Tigare«.

Titovo Užice:

NAJVEČ V INDUSTRIJI

Tudi na področju okraja Titovo Užice odpade med začasnimi nezaposlenimi največ na žensko in nekvalificirano delovno silo. Konec aprila je bilo v okraju 1219 nezaposlenih, v maju pa so zaposlili 455 oseb. Največ jih je sprejela Valjarna bakra v Sevoju, ki je nekoliko povečala proizvodnjo. Nekaj novih delavcev je bilo zaposlenih tudi v tekstilni tovarni »Cveta Dabič« in v gradbeništvu. Približno 100 delavcev iz tega okraja je dobilo zaposlitev na kmetijskem posestvu v Ljubičevem pri Požarevcu.

V vseh primerih gre večinoma za moške, medtem ko je vprašanje zaposlitve ženske delovne sile še naprej precej odprto. Predloge za organiziranje uslužnostnih služb izdelujejo. Vendar so na tem področju, kakor poudarjajo v okrajnem odboru, možnosti precej skromne.

Več pričakujejo od organiziranja obrtnih in podobnih delavnic, ki bi izkoriščale surovine in druge možnosti, ki so že dane. Predlagajo na primer, naj bi ob tekstilni tovarni »Cveta Dabič« organizirali obrat za otroško konfekcijo in izdelavo odev ter blazin, kjer bi uporabljali odpadke.

Majhne investicije - velika korist

Znano je, da so pri nas v mnogih primerih možnosti, da z majhnimi investicijami dosežemo dobre rezultate. V tej smeri so bili v okviru ukrepov za povečanje produktivnosti doseženi določeni uspehi, kar potrjujejo tudi številni primeri iz prakse. Naj opišemo enega takih uspehov.

V vasi Zabrežje pri Obrenovcu ob obali Save je več tisoč hektarov zemljišča dolga leta služilo za pašo živine, pridelek trave na njem pa je bil odvisen od padavin. Skratka, zemljišča niso izkoriščala. Pridelovanje kmetijskih kultur je terjalo rešitev sistema namakanja.

V tej smeri so se lotili dela l. 1954, ko so v melioracije investirali 10 milijonov din. Prihodnje leto so investirali še 5 milijonov, s čimer so usposobili za pridelovanje 3.500 ha zemlje. Na tem področju je sedaj plantaža vrb, pridelujejo sladkorno peso, ječmen za pivovarne, sončnice in koruzo, letos pa so začeli pridelovati tudi pšenico. Proizvodnjo in njeno realizacijo so organizirali s kmetijskega posestva »Dragan Marinković«.

Podatki kažejo, da je bila investicija zelo rentabilna, vložena sredstva pa so že večkratno vrnjena. Vložene investicije so bile vrnjene samo z dohodki od vrbe, ki je zelo donosna (kilogram posekanega surovega šibja plačajo po 25 din). Zato predlagajo v Zabrežju, da bi ustanovili košarsko industrijo.